

Sygn. akt III KK 338/22

POSTANOWIENIE

Dnia 27 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras

po rozpoznaniu w Izbie Karnej
w dniu 27 października 2022 r.,
wniosku pełnomocnika wnioskodawcy K. T.
w przedmiocie wyłączenia SSN Małgorzaty Bednarek
od udziału w sprawie o sygn. akt III KK 338/22,
na podstawie art. 42 § 4 zdanie pierwsze k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

wyłączyć sędziego SN Małgorzatę Bednarek od udziału w sprawie
o sygn. akt III KK 338/22.

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 3 lutego 2022 r., sygn. akt II AKa 143/21 zmieniającego w części wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 19 marca 2021 r. o sygn. III Ko 602/20 złożył Prokurator Okręgowy w Szczecinie. Początkowo, sprawa ta zarejestrowana pod sygnaturą III KK 338/22 została przydzielona do referatu sędziego Sądu Najwyższego Małgorzaty Gierszon. Kolejno, zgodnie z zarządzeniem nr 20/2022 wydanym w dniu 27 lipca 2022 r. przez Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Karnej a dotyczącym aktualizacji listy sędziów orzekających w Izbie Karnej i przydzielenia spraw sędziom obejmującym stanowisko w Izbie Karnej, do rozpoznania tej sprawy została wyznaczona sędzia SN Małgorzata Bednarek.

W piśmie datowanym na dzień 19 sierpnia 2022 r. (data prezentaty SN) pełnomocnik wnioskodawcy K. T. – adw. M. K. odwołując się do treści art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. wskazała na istnienie uzasadnionych wątpliwości wnioskodawcy co do bezstronności sędziego SN Małgorzaty Bednarek, w szczególności wątpliwości w zakresie kierunkowego nastawienia Sędziego do przedmiotu postępowania i strony postępowania tj. Skarbu Państwa – Prokuratury Okręgowej w Szczecinie w sprawie o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne zatrzymanie adwokata K. T. w okresie od 16 do 17 grudnia 2019 r., sygn. akt PO I Ds. [...], a także na podstawie art. 29 § 5, 6 i 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym wniosła o stwierdzenie, że w sprawie zachodzą przesłanki o których mowa w art. 29 § 5 ustawy o SN, że konieczne jest zbadanie spełnienia przez Sędziego Sądu Najwyższego Małgorzatę Bednarek wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i postępowaniu po powołaniu. We wspólnym dla obu wniosków uzasadnieniu pisma, jego autorka odwołując się do konkretnych orzeczeń sądów kwestionujących wcześniejsze decyzje prokuratury prowadzącej postępowanie sprawie przeciwko K.T., będących niejako tłem rozpoznawanej obecnie sprawy, której przedmiotem jest przecież odpowiedzialność Skarbu Państwa za niewątpliwie niesłuszne jego (K.T.) zatrzymanie, wskazała na istnienie ścisłego związku z prokuraturą i władzą wykonawczą Sędziego SN Małgorzaty Bednarek, jak i wadliwość procesu jej powołania na obecnie pełnione stanowisko. Odwołując się do uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 autorka wniosku stwierdziła, że Sędzia Sądu Najwyższego, który uzyskał nominację w następstwie brania udziału w konkursie przed Krajową Radą Sądowniczą po 17 stycznia 2018 r., *a priori* nie spełnia, minimalnego standardu bezstronności i każdorazowo sąd z jego udziałem jest nienależycie obsadzony. Powyższe okoliczności, zdaniem wnioskodawczynie prowadzą do przekonania o naruszeniu standardu niezawisłości i bezstronności sędziego wyznaczonego normami art. 45 ust. 1 Konstytucji RP i art. 6 ust. 1 EKPC.

Do pisma pełnomocnik dołączyła kopie decyzji procesowych wydanych w sprawie K.T. PO I Ds. [...] oraz wydruki powszechnie dostępnych informacji prasowych dotyczących wymienionej sędzi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek o wyłączenie sędziego SN Małgorzaty Bednarek jest zasadny.

Analizując treść pisma obrońcy należy stwierdzić, że brak jest wyraźnego rozróżnienia argumentacji uzasadniającej poszczególne wnioski - ten złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. oraz ten złożony na podstawie 29 § 5, 6 i 7 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym. Powyższe oblige do rozpatrzenia wszystkich okoliczności, o których mowa w wymienionym dokumencie.

Po zapoznaniu się z treścią wniosku jest oczywiste, że w ocenie pełnomocnika to głównie okoliczności związane z uzyskaniem statusu sędziego SN przez M. Bednarek, w następstwie brania udziału w konkursie przed KRS po 17 stycznia 2018 r. prowadziłyby, gdyby sędzia ta zasiadała w składzie rozstrzygającym sprawę, nie tylko do naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPC, standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ale także do przyjęcia, że sąd z jej udziałem będzie sądem nienależycie obsadzonym w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Taka konkluzja jest efektem podzielenia przez wnioskodawcę stanowiska zawartego w uchwale trzech Izb SN z dnia 23 stycznia 2020 r. BSA I-41 10-1/20. W uchwale tej wskazano wyraźnie, że *"nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi także wtedy, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw."* Sąd Najwyższy orzekając w tym składzie stwierdza, że uchwała ta zachowuje swoją ważność i wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego z powodów wskazanych w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021, z. 10, poz. 41). Wywód taki został również przeprowadzony w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22.

Mając na uwadze pełną argumentację zawartą w uzasadnieniu obu cytowanych uchwał, a także zważywszy na dotychczasowe zapatrywania Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu (ETPC) dotyczące wykładni standardu „niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” wynikającego z treści art. 6 ust. 1

EKPC, dokonywanej głównie przez pryzmat udziału w procesie powoływania w Polsce sędziów takiego organu, jakim jest Krajowa Rada Sądownictwa, w składzie ukształtowanym nowelą z 2017 r., zatem organu zależnego od władzy wykonawczej i ustawodawczej, (por m.in. wyroki ETPC w sprawie Reczkowicz, a także Dolińska-Ficek oraz Ozimek oraz Advance Pharma sp. z o.o) koniecznym stało się podjęcie przez Sąd Najwyższy decyzji o wyłączeniu od rozpoznania sprawy kasacyjnej III KK 338/22 sędziego M. Bednarek i to niezależnie od pozostałych, wskazanych we wniosku okoliczności (dot. rzekomo „kierunkowego nastawienia sędziego do przedmiotu postępowania - sprawa o zadośćuczynienie i jego strony - Skarb Państwa). Orzekanie bowiem przez tego sędziego w postępowaniu kasacyjnym mogłoby prowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. To z kolei mogłoby skutkować nie tylko odpowiedzialnością odszkodowawczą państwa (por. sprawa Reczkowicz), ale również prowadzić do złożenia wniosku o wznowienie tego etapu postępowania (art. 540 § 3 k.p.k.). Z uwagi na niemożność zakwestionowania w porządku krajowym orzeczenia zapadłego w następstwie rozpoznania kasacji trzeba stwierdzić, że najmniej w tym zakresie istotne jest to, iż takie postąpienie prowadzić będzie również do zapobieżenia skutkowi wyrażonemu w uchwałach: trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020), jak i 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22).

Przywołanie standardu z art. 6 ust. 1 EKPC jest konieczne także z tego powodu, że wniosek o wyłączenie złożony na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w toku postępowania kasacyjnego świadczy o wysokim prawdopodobieństwie złożenia przez stronę skargi do ETPC na naruszenie prawa do rozpoznania sprawy kasacyjnej przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą, jeśliby w sprawie orzekała sędzia M. Bednarek.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21 trafnie wskazał, że wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. winno nastąpić nie tylko w sytuacji gdy istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również wówczas gdy orzekanie przez sędziego w sprawie mogłoby realnie prowadzić do znacznie

poważniejszego uchybienia, tj. naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i uznania, że taki skład orzekający nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą. Skorzystanie zatem z trybu przewidzianego w art. 41 § 1 k.p.k. warunkowane jest nie tyle istnieniem okoliczności tego rodzaju, która mogłaby wywołać wątpliwość co do bezstronności w danej sprawie sędziego SN M. Bednarek, ile koniecznością zapewnienia stronie postępowania dostępu do niezależnego i bezstronnego sądu.

Z tych powodów orzeczono jak w postanowieniu.

[as]